Ügyszám: 1733/P/2009-3

Tisztelt […]!

Az elmúlt időszakban több állampolgári indítvány is érkezett hivatalomhoz, melyben a panaszosok a 2009. évi országos kompetenciaméréssel egyidejűleg kitöltendő *Tanulói kérdőív* tartalmát, kezelését, a kitöltés módját, stb. sérelmezték, ezért a panaszok nyomán hivatalból vizsgálatot indítottam az Oktatási Hivatal (a továbbiakban: OH) bevonásával. A 2009. évi országos kompetenciaméréssel kapcsolatban az OH elnöke Bakonyi László és munkatársa Pongrácz László az alábbi tájékoztatást adták:

A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény rendelkezései alapján először a 2007/2008. tanévi országos kompetenciaméréshez használtak mérési azonosítót. A mérési azonosító célja, hogy a mérés kiértékelését végzők előtt a mérésben részt vevő diákok személyes adatai rejtve maradjanak, ugyanakkor az iskolai évek alatt elvégzett országos mérések eredményeiből az egyes diákok fejlődése is nyomon követhető, elemezhető legyen.

A mérési azonosítóval kapcsolatos rendelkezéseket a közoktatási törvénynek a közoktatási intézményekben nyilvántartott és kezelt személyes és különleges adatokról szóló 2. számú melléklete tartalmazza. Eszerint az iskola és vezetője, továbbá a tanuló és a pedagógus - jogszabályban meghatározottak szerint - köteles részt venni az országos mérés-értékelés feladatainak végrehajtásában.

A mérési azonosító egy nyolc karakterből álló betű-szám kombináció. Minden, a mérésben érintett tanuló a saját oktatási intézményétől a mérés napján kapja meg a mérési azonosítóját tartalmazó dokumentumot (Névkártyát). A Névkártyán szereplő adatok összekapcsolására csak a tanuló szülője (gondviselője) és az az oktatási intézmény jogosult, amellyel a tanuló érvényes, tankötelezettséget teljesítő tanulói jogviszonyban áll.

A Névkártya a felmérés befejezése után a tanulónál marad, aki azt átadja a szüleinek. Az esetleg elveszett vagy megsérült Névkártya pótlását csak az adott oktatási intézménytől lehet kérni. A közoktatási törvény 99. § (4) - (5) bekezdése alapján lefolytatott országos mérések, értékelések során az érintett tanulónál minden esetben azt a mérési azonosítót kell alkalmazni, amelyet az általa első ízben kitöltött dokumentumon alkalmaztak. Az adatokat a tanulói jogviszony megszűnését követő ötödik tanítási év végén törölni kell.

Az OH a feldolgozott adatokat a honlapján az érintett tanuló és szülője részére – a tanuló mérési azonosítójának segítségével – hozzáférhetővé teszi. Az OH a feldolgozott adatokat a mérési azonosítókkal együtt visszaküldi az iskolának. Az iskolák számára a mérési azonosító segítségével megismerhetővé válik, hogy a tanulók a felmérésben milyen eredményt értek el. Az iskolák is biztosítják a tanulók és a szülők részére az egyéni eredmények megismerését.

A kompetenciamérési dokumentumhoz szintén személyazonosításra alkalmatlan módon kapcsolódik a Tanulói kérdőív, amely az önkéntes adatszolgáltatás útján gyűjtött, a tanuló szociális helyzetére, a tanulási és életviteli szokásaira, a szülők iskolázottságára, foglalkozására, stb. vonatkozó adatokat tartalmazza. Az iskola az önkéntes adatszolgáltatással gyűjtött adatokat a dokumentumoknak a közoktatási feladatkörében eljáró oktatási hivatalnak történő megküldést követő három munkanapon belül törli.

A 2009. évi Tanulói kérdőíven az alábbi kitöltési útmutató található:

„Ha kívánod, a szüleiddel közösen kitöltött kérdőívet lezárt borítékban is visszahozhatod, így a kérdésekre adott válaszaidat az iskola nem ismerheti meg. Az iskolából a kérdőíveket és a tesztfüzeteket lezárt dobozokban szállítják feldolgozásra az Oktatási Hivatalba. A feldolgozás során az egyes tanulók adatai nem azonosíthatók, a részt vevő tanulók listáját ugyanis az iskola nem bocsátja az Oktatási Hivatal rendelkezésére. Válaszaidat az ország többi tanulójának válaszaival együtt dolgozzák fel a hivatal munkatársai, összesítéseket és átlagokat képeznek belőlük, amelyek alapján az egyes tanulók szintén nem azonosíthatók.

A válaszadás önkéntes. Köszönjük a segítségedet.”

A személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény (a továbbiakban: Avtv.) 2. § 1. pontja értelmében személyes adat: bármely meghatározott (azonosított vagy azonosítható) természetes személlyel (a továbbiakban: érintett) kapcsolatba hozható adat, az adatból levonható, az érintettre vonatkozó következtetés. A személyes adat az adatkezelés során mindaddig megőrzi e minőségét, amíg kapcsolata az érintettel helyreállítható.

Az Ön által kifogásolt Tanulói kérdőív személyes adat megadását nem követelte meg, azon csak a mérési azonosító szerepelt.

A fentiekből következik, hogy a kérdőív kifogásolt kérdései, bár a családi és vagyoni viszonyokra, stb. is vonatkoznak, nem személyes adatok, mivel abból a Tanulói kérdőívet kitöltő tanuló nem azonosítható.

Összefoglalva, a lefolytatott vizsgálat alapján megállapítható, hogy a kifogásolt kérdőív az Avtv. rendelkezéseit nem sérti. A Tanulói kérdőívre az adatvédelmi törvény hatálya nem terjed ki, mivel az csak azokban az esetekben alkalmazható, amikor a személyes adat védelme szükséges, vagy megsértésének veszélye áll fenn.

Végezetül tájékoztatom, hogy az adatvédelmi biztos által hivatalból indított vizsgálat a 2009. évi országos kompetenciaméréssel kapcsolatban az alábbi hiányosságokat tárta fel:

- Az Adatvédelmi Biztos Irodájához érkezett panaszok alapján kifogásolható, hogy a szülők és a tanulók az idei felmérés során sem kaptak megfelelő tájékoztatást, információt a Tanulói kérdőív célját, illetve a kitöltés önkéntességét illetően;

- Az iskola tanulóinak tanulási teljesítményét leginkább befolyásoló tényező, a tanulói háttér felmérése, amely szükséges az iskolák pedagógiai munkájának objektív méréséhez. A megfelelő iskolai közreműködéssel és a kérdőíven szereplő eljárások iskolai betartásának garantálásával az „aggályos” szülők is meggyőzhetők a Tanulói kérdőív kitöltésének szükségességéről, fontosságáról;

- A jövő évi országos kompetenciamérés lebonyolítása során a szülők által panaszolt iskolai túlkapások – elégtelen osztályzat kilátásba helyezése a kérdőív ki nem töltése esetére, a kérdőív együttes kitöltése az osztályban, stb. – megszüntetése érdekében hatékonyabb, az eddiginél jóval részletesebb, akár sajtó útján történő tájékoztatásra van szükség.

Az Oktatási Hivatal elnöke ígéretet tett a fenti hiányosságok kiküszöbölésére.

A személyes adatok védelmével és a közérdekű adatok nyilvánosságával kapcsolatos problémáival a jövőben is forduljon hozzám bizalommal.

Budapest, 2009. szeptember 16.

Üdvözlettel:

Dr. Jóri András